

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
YVES BOT
1 päivänä maaliskuuta 2017¹

Yhdistetyt asiat C-24/16 ja C-25/16

Nintendo Co. Ltd
vastaan
BigBen Interactive GmbH ja
BigBen Interactive SA

(Ennakkoratkaisupyyntö – Oberlandesgericht Düsseldorf (Düsseldorfin ylin alueellinen tuomioistuin, Saksa))

Ennakkoratkaisupyyntö – Asetus (EY) N:o 44/2001 – Tuomioistuimen toimivalta ja tuomioiden täytäntöönpano – Asetus (EY) N:o 6/2002 – Yhteisömallin suoja – Asetus (EY) N:o 864/2007 – Sovellettava laki – Loukkaukanteen liitännäisvaatimuksista annettavien ratkaisujen alueellinen ulottuvuus – Muiden seuraamusten ja lainausten ottamiseksi suoritettavan toisintamisen käsitteet

1. Unionin tuomioistuimen käsiteltävänä oleva asia tarjoaa sille tilaisuuden määrittää jäsenvaltion tuomioistuimen antaman sellaisen ratkaisun alueellinen ulottuvuus, joka koskee kahteen eri jäsenvaltioon sijoittautunutta kahta vastaajaa kyseisessä tuomioistuimessa nostetun loukkaukanteen liitännäisvaatimusten osalta.
2. Unionin tuomioistuimelta tiedustellaan myös, käsittääkö yhteisömallista 12.12.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002² 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu muiden seuraamusten käsite loukkaukanteen liitännäisvaatimukset, kuten kirjanpitoasiakirjojen toimittamista, rahamääräistä korvausta, asianajopalkkioiden korvaamista, loukkaavien tuotteiden tuhoamista ja markkinoilta vetämistä sekä tuomion julkistamista koskevat vaatimukset. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa lisäksi tietää, mitä perusteita on otettava huomioon näihin vaatimuksiin sovellettavan lain määrittämiseksi.
3. Unionin tuomioistuimen on tämän jälkeen vielä täsmennettävä, kattaako kyseisen asetuksen 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu lainausten ottamiseksi suoritettavan toisintamisen käsite sen, että kolmas käyttää niiden tuotteiden kuvia, joihin sisältyy suojattu yhteisömalli, pitääkseen kaupan omia tuotteitaan.
4. Esitän tässä ratkaisuehdotuksessa ne syyt, joiden vuoksi katson, että asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001³ 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että ratkaisuilla, jotka

¹ Alkuperäinen kieli: ranska.

² EYVL 2002, L 3, s. 1.

³ EYVL 2001, L 12, s. 1.

kansallinen tuomioistuin on antanut kahteen eri jäsenvaltioon sijoittautuneita kahta vastaajaa vastaan nostetun loukkauskanteen liitännäisvaatimuksista, kuten vahingon korvaamista, loukkaavien tuotteiden tuhoamista tai markkinoilta vetämistä, asianajopalkkioiden korvaamista tai tuomion julkistamista koskevista vaatimuksista, on oikeusvaikutus koko Euroopan unionin alueella.

5. Tämän jälkeen selitän, miksi asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohtaa on nähdäkseni tulkittava siten, että muiden seuraamusten käsite tarkoittaa esimerkiksi loukkaavien tuotteiden tuhoamista, niiden markkinoilta vetämistä ja tuomion julkistamista koskevia vaatimuksia. Käsite ei kuitenkaan sisällä vahingon korvaamista, yrityksen kirjanpitolietojen toimittamista tai asianajopalkkioiden korvaamista koskevia vaatimuksia.

6. Ehdotan myös, että unionin tuomioistuin lausuu, että tätä säännöstä ja sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007⁴ 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että loukkauskanteen liitännäisvaatimuksiin, jotka koskevat loukkaavien tuotteiden tuhoamista ja markkinoilta vetämistä, tuomion julkistamista, vahingon korvaamista, yrityksen kirjanpitolietojen toimittamista sekä asianajopalkkioiden korvaamista, sovelletaan sen jäsenvaltion oikeutta, jonka alueella väitetyn loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on sattunut tai uhkaa sattua. Käsiteltävässä asiassa väitetyn loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on loukkaavien tuotteiden valmistaminen.

7. Lopuksi selitän ne syyt, joiden perusteella katson, että asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että ilmaisu ”lainausten ottamiseksi – – suoritettava toisintaminen” käsittää sen, että kolmas käyttää niiden tuotteiden kuvia, joihin sisältyy suojattu yhteisömalli, pitääkseen kaupan omia tuotteitaan. Kansallisen tuomioistuimen asiana on varmistaa, että toisintaminen on hyvän kauppatavan mukaista eikä kohtuuttomasti haittaa mallin tavanomaista käyttöä ja että lähde mainitaan.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Asetus N:o 44/2001

8. Asetuksen N:o 44/2001 tavoitteena on yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt, jotta voidaan määrittää kunkin jäsenvaltion tuomioistuinten toimivalta sekä yksinkertaistaa muodollisuudet, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden nopea tunnustaminen ja täytäntöönpano.

9. Asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu”.

10. Asetuksen 6 artiklan 1 alakohdassa säädetään, että ”jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne myös – – jos asiassa on useampia vastaajia, siinä tuomioistuimessa, jonka alueella jollakin vastaajista on kotipaikka, edellyttäen, että kanteiden välillä on niin läheinen yhteys, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin”.

⁴ EUVL 2007, L 199, s. 40; jäljempänä Rooma II -asetus.

B Asetus N:o 6/2002

11. Asetuksen N:o 6/2002 tarkoituksena on taata yhteisömallien yhdenmukainen suoja unionin alueella ja turvata niistä johtuvien oikeuksien käyttö.

12. Asetuksen johdanto-osan 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa: ”Näiden oikeuksien käytön turvaavista toimenpiteistä olisi säädettävä kansallisessa lainsäädännössä. Sen vuoksi on tarpeen säätää tietyistä kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavista yhtenäisistä perusseuraamuksista. Näiden avulla olisi oltava mahdollista lopettaa mallisuojan loukkaukset riippumatta lainsäädännöstä, johon vedotaan.”

13. Asetuksen 1 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Yhteisömalli on luonteeltaan yhtenäinen. Sen oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla yhteisössä. Se voidaan rekisteröidä ja luovuttaa, siitä voidaan luopua, se voidaan julistaa mitättömäksi ja sen käyttö voidaan kieltää ainoastaan koko yhteisössä. Tätä periaatetta sovelletaan, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.”

14. Asetuksen N:o 6/2002 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Rekisteröity yhteisömalli antaa haltijalleen yksinoikeuden käyttää mallia ja estää kolmatta osapuolta käyttämästä sitä ilman haltijan lupaa. Edellä mainittu käyttö käsittää erityisesti sellaisen tuotteen, johon kyseinen malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, valmistamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen, maahantuonnin, maastaviennin tai käytön sekä tällaisen tuotteen varastoinnin näihin tarkoituksiin.”

15. Asetuksen 20 artiklan 1 kohdassa otetaan käyttöön tietyjä yhteisömallista johtuvien oikeuksien rajoituksia, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Yhteisömallista johtuvia oikeuksia ei voida käyttää seuraaviin tarkoituksiin:

- a) yksityisiin ja muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin suoritettavat toimet;
- b) kokeelliset toimet;
- c) lainausten ottamiseksi tai opetustarkoituksiin suoritettava toisintaminen, edellyttäen että nämä toimet ovat hyvän kauppatavan mukaisia eivätkä kohtuuttomasti haittaa mallin tavanomaista käyttöä ja että lähde mainitaan.”

16. Asetuksen 79 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, yhteisömalleja koskeviin menettelyihin ja rekisteröityjä yhteisömalleja koskeviin hakemuksiin sekä kanteita, jotka on pantu vireille yhteisömallien ja samanaikaisen suojan tarjoavien kansallisten mallien perusteella, koskeviin menettelyihin sovelletaan tuomioistuinten toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettua yleissopimusta⁵ – – ”

17. Asetuksen N:o 6/2002 82 artiklan 1 ja 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tämän asetuksen säännöksistä sekä 79 artiklan nojalla sovellettavista [kyseisen] yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu, 81 artiklassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvat menettelyt käydään sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka tai, jos tällä ei ole kotipaikkaa jossakin jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa tällä on liike.

⁵ EYVL 1972, L 299, s. 32.

--

5. Edellä 81 artiklan a ja d kohdassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvat menettelyt voidaan myös käydä sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella loukkauksen käsittävä toimi on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua.”

18. Asetuksen 83 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisömalleja käsittelevällä tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu 82 artiklan 1, 2, 3 tai 4 kohtaan, on toimivalta tehdä ratkaisu jäsenvaltion alueella tapahtuneen loukkauksen käsittävän toimen tai tällaisen toimen uhan osalta.

2. Yhteisömalleja käsittelevällä tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu 82 artiklan 5 kohtaan, on toimivalta tehdä ratkaisu ainoastaan sen jäsenvaltion alueella tapahtuneen loukkauksen käsittävän toimen tai tällaisen toimen uhan osalta, jonka alueella kyseinen tuomioistuin sijaitsee.”

19. Asetuksen 88 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kysymyksissä, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, yhteisömalleja käsittelevät tuomioistuimet soveltavat valtionsa kansallista oikeutta, mukaan lukien sen kansainvälinen yksityisoikeus.”

20. Asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos yhteisömalleja käsittelevä tuomioistuin havaitsee loukkauskannetta tai loukkauksen uhkaa koskevaa kannetta käsitellessään, että vastaaja on loukannut tai uhannut loukata yhteisömallia, se antaa, jollei ole erityistä syytä pidättäytyä, määräyksen seuraavista toimenpiteistä:

- a) vastaajaan kohdistuva kielto jatkaa toimia, jotka loukkaavat tai uhkaavat loukata yhteisömallia;
- b) loukkaavien tuotteiden takavarikko;
- c) niiden materiaalien ja välineiden takavarikko, joita on pääasiallisesti käytetty loukkaavien tuotteiden valmistamiseen, mikäli niiden omistaja on ollut tietoinen niiden käytön tarkoituksesta tai mikäli tämä tarkoitus on vallitsevissa olosuhteissa ollut ilmeistä;
- d) muut vallitsevissa olosuhteissa soveltuvat määräykset, joista säädetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä, mukaan luettuna sen kansainvälinen yksityisoikeus, jonka alueella loukkaaminen tai loukkaamisen uhka on tapahtunut.”

C Rooma II -asetus

21. Rooma II -asetuksen tavoitteena on edistää lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuutta siviili- ja kauppaoikeuden alan sopimukseen perustumattomien velvoitteiden alalla tilanteissa, joissa oikeutta on loukattu. Asetusta sovelletaan teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamiseen.

22. Asetuksen 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen, joka johtuu teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta, sovelletaan sen maan lakia, jonka osalta suojaa vaaditaan.

2. Sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen, joka johtuu Euroopan yhteisön yhtenäisen teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta, sovelletaan niiden kysymysten osalta, joihin ei sovelleta asiaa koskevaa yhteisön välinettä, sen maan lakia, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin.”

II Tosiseikat

23. Nintendo Co. Ltd on japanilainen yritys, joka pitää kaupan Wii-videopelikonsoleja⁶ ja joka on useiden rekisteröityjen yhteisömallien haltija; nämä yhteisömallit koskevat Wii-tarvikkeita, kuten Nunchuk-ohjaimia, tasapainolautoja ja peliohjaimia.

24. BigBen Interactive SA:lla (jäljempänä Ranskan BigBen), josta on tullut Euroopan johtaja älypuhelimille ja tableteille tarkoitettujen videopelitarvikkeiden suunnittelun ja jakelun alalla, on useita tytäryhtiöitä eri jäsenvaltioissa. Yritys valmistaa samoja edellä mainittuja tarvikkeita, jotka ovat yhteensopivia Wii-videopelikonsoolin kanssa ja joita se myy useille ostajille Belgiassa, Ranskassa ja Luxemburgissa sekä saksalaiselle tytäryhtiölleen BigBen Interactive GmbH:lle (jäljempänä Saksan BigBen), joka toimii Saksan ja Itävallan markkinoilla.

25. Nintendo katsoo, että Euroopan markkinoille tällä tavoin saatetut tuotteet loukkaavat sen rekisteröimiä yhteisömalleja. Tästä syystä se vaatii Oberlandesgericht Düsseldorfia (Düsseldorfin ylin alueellinen tuomioistuin, Saksa) määräämään riidanalaisten tuotteiden valmistuksen sekä niiden tuonnin ja viennin lopettamisesta sekä kieltämään niiden tuotteiden kuvien esittämisen ja käytön, joihin sisältyy suojattu yhteisömalli. Nintendo vaati liitännäisvaatimuksillaan Ranskan BigBenin ja Saksan BigBenin kirjanpitoasiakirjojen toimittamista, rahamääräistä korvausta, asianajopalkkioiden korvaamista, tuomion julkistamista sekä riidan kohteena olevien tuotteiden tuhoamista ja markkinoilta vetämistä.

26. Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfin alueellinen tuomioistuin, Saksa) katsoi ensimmäisessä oikeusasteessa antamissaan määräyksissä, että Ranskan BigBen ja Saksan BigBen olivat loukanneet Nintendon yhteisömalleja, ja määräsi ne lopettamaan yhteisömallien käytön. Se ei kuitenkaan määrännyt lopettamaan näitä yhteisömalleja sisältävien tuotteiden kuvien käyttöä internetsivustoilla.

III Ennakkoratkaisukysymykset

27. Oberlandesgericht Düsseldorf on epävarmana unionin oikeuden tulkinnasta päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- 1) Voiko yhteisömallista johtuvien oikeuksien täytäntöönpanemiseksi noudatettavassa menettelyssä jäsenvaltion tuomioistuin, jonka toimivalta vastaajaan nähden perustuu yksinomaan – – asetuksen – – N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohtaan, luettuna yhdessä – – asetuksen – – N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, koska tämä toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut vastaaja on toimittanut kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle toiselle vastaajalle mahdollisesti immateriaalioikeuksia loukkaavia tavaroita, antaa ensin mainittua vastaajaa koskevia määräyksiä, joita sovelletaan koko unionissa ja jotka ulottuvat toimivallan perustana olevia toimitussuhteita pidemmälle?
- 2) Onko – – asetusta – – N:o 6/2002 ja etenkin sen 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että kolmas saa käyttää yhteisömallin kuvia kaupallisiin tarkoituksiin, jos se haluaa myydä – yhteisömallin mukaisiin – oikeudenhaltijan tavaroihin liittyviä tarvikkeita? Jos kysymykseen vastataan myöntävästi, mitä perusteita tällöin sovelletaan?

6 Wii on Nintendon rekisteröimä Euroopan unionin tavaramerkki.

- 3) Miten määritetään [Rooma II -asetuksen] 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu paikka, 'jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin', tapauksissa, joissa loukkaaja
- a) tarjoaa yhteisömallia loukkaavia tavaroita internetsivustolla, kun tämä internetsivusto on suunnattu – myös – muihin jäsenvaltioihin kuin siihen jäsenvaltioon, johon loukkaaja on sijoittautunut,
 - b) kuljetuttaa yhteisömallia loukkaavia tavaroita muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, johon se on sijoittautunut?

Onko mainitun asetuksen 15 artiklan a ja g alakohtaa tulkittava siten, että näin määritettyä lakia on sovellettava myös loukkaukseen myötävaikuttaviin muiden toimijoiden toimiin?"

IV Asian tarkastelu

A Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

28. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, tulkittava siten, että ratkaisulla, jotka kansallinen tuomioistuin on antanut esimerkiksi vahingon korvaamista, loukkaavien tuotteiden tuhoamista tai markkinoilta vetämistä, asianajopalkkioiden korvaamista tai tuomion julkistamista koskevista loukkauksenteen identtisesti liitännäisvaatimuksista, jotka on esitetty kahteen eri jäsenvaltioon sijoittautuneita kahta vastaajaa vastaan, on oikeusvaikutus koko unionin alueella.

29. Aluksi on todettava, ettei yksikään asianosainen ole riitauttanut saksalaisen tuomioistuimen toimivaltaa pääasiassa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimelta nimenomaisesti, että tämä ei lausuisi sen toimivallasta antaa määräyksiä vastaajia koskevista liitännäisvaatimuksista.⁷ Näin ollen mielestäni ei ole tarpeen lausua sen paremmin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimivallasta kuin siitäkään, liittyvätkö kantajan vastaajille osoittamat liitännäisvaatimukset toisiinsa. Joka tapauksessa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on arvioida, onko vaaraa siitä, että kanteiden käsittely eri oikeudenkäynneissä johtaa keskenään ristiriitaisiin ratkaisuihin asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulla tavalla.⁸

30. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii siis määrittämään niiden määräysten ulottuvuuden, joita sen on annettava, ja tarkemmin sanoen sen, onko loukkaustoimien kieltämiseksi toteutetuilla toimenpiteillä eli päävaatimusten liitännäisvaatimuksilla oikeusvaikutus koko unionin alueella.

31. On huomattava, että asetuksen (EY) N:o 40/94⁹ 98 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna, sellaisten toimien, jotka loukkaavat tai uhkaavat loukata EU-tavaramerkkiä, jatkamista koskevan kiellon alueellisen ulottuvuuden ratkaisevat tämän kiellon määrävän tavaramerkkituomioistuimen alueellinen toimivalta sekä sen EU-tavaramerkin, jota on loukattu tai jota loukkauksen uhka koskee, haltijan yksinoikeuden alueellinen ulottuvuus, sellaisena kuin tämä ulottuvuus ilmenee mainitusta asetuksesta.¹⁰ Tästä syystä unionin tuomioistuin on jo todennut EU-tavaramerkistä, että kiellon jatkaa toimia, joilla loukataan tai uhataan loukata EU-tavaramerkkiä, on koskettava koko unionin aluetta.¹¹

⁷ Ks. oikeudenkäyntikielillä asiassa C-24/16 laaditun ennakkoratkaisupyynnön 8 kohta.

⁸ Ks. tuomio 1.12.2011, Painer (C-145/10, EU:C:2011:798, 83 kohta) ja tuomio 12.7.2012, Solvay (C-616/10, EU:C:2012:445, 23 kohta).

⁹ Yhteisön tavaramerkistä 20.12.1993 annettu neuvoston asetus (EYVL 1994, L 11, s. 1).

¹⁰ Ks. tuomio 12.4.2011, DHL Express France (C-235/09, EU:C:2011:238, 33 kohta; jäljempänä tuomio DHL Express France).

¹¹ Ks. tuomio DHL Express France (44 kohta).

32. Kuten unionin tuomioistuin on lisäksi muistuttanut – jälleen EU-tavaramerkkiä koskevassa asiassa – , loukkaustoimien jatkamista koskevan kiellon ja siitä aiheutuvien velvoitteiden on katsottava muodostavan kokonaisuuden siten, että ilman pakkokeinoja, joita tuomioistuinten on toteutettava varmistaakseen, että asiaa käsittelevän tuomioistuimen tekemää loukkaustoimen kieltämistä koskevaa päätöstä noudatetaan, tällä kiellolla ei olisi lainkaan pelotevaikutusta.¹² Näin ollen päävaatimuksia ja liitännäisvaatimuksia olisi perusteetonta kohdella eri tavoin.

33. Käsiteltävässä asiassa ei nähdäkseen ole mitään yhteisömallin suojaamiseen liittyvää syytä, jonka vuoksi edellä mainittua oikeuskäytäntöä ei pitäisi soveltaa. Muistutan, että EU-tavaramerkin tavoin yhteisömalli on luonteeltaan yhtenäinen ja sillä, kuten siitä johtuvilla yksinoikeuksilla, on yhdenmukainen ja yhtäläisellä tavalla vaikuttava suoja koko unionin alueella ja että se edistää näin perussopimuksilla tavoiteltuja päämääriä.¹³

34. Yhteisömallin yhdenmukainen suoja loukkaamistoimia vastaan koko unionin alueella vaarantuisi, jos suojan täytäntöön panemiseksi toteutettavilla toimenpiteillä ei olisi oikeusvaikutusta koko unionissa vaan ainoastaan sillä alueella, jolla toimenpiteistä päättänyt tuomioistuin sijaitsee.¹⁴ Yhteisömallien haltijat joutuisivat nostamaan kanteen jokaisen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa, mikä paitsi aiheuttaisi vaaran ristiriitaisista ratkaisuista myös toisi mukanaan huomattavan suuret kustannukset yksityiselle.

35. Tämä ratkaisu noudattaa lisäksi täysin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomisen taustalla olevaa tavoitetta, joka on helpottaa oikeussuojan saatavuutta soveltamalla tuomioistuinten ratkaisujen vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta.¹⁵

36. Muistutan tästä, että asetuksen N:o 44/2001 III luvun säännösten mukaisesti ja jotta kieltopäätöksellä olisi oikeusvaikutus kaikkien unionin jäsenvaltioiden alueella, jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava ja pantava täytäntöön nämä tuomioistuinten ratkaisut valtionsisäisessä oikeudessaan säädettyjen sääntöjen ja menettelytapojen mukaisesti.¹⁶

37. Jos jäsenvaltion tuomioistuimen hyväksymistä tietyistä pakkokeinoista tai muista toimenpiteistä ei säädetä jonkin toisen jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa, viimeksi mainitun jäsenvaltion on ensimmäisen jäsenvaltion tuomioistuimen ratkaisun täytäntöön panemiseksi turvauduttava valtionsa kansallisen oikeuden merkityksellisiin säännöksiin, joilla kyseisen kiellon noudattaminen voidaan taata vastaavalla tavalla. On nimittäin kansallisen lainsäätäjän asiana toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet, joilla taataan yhteisömallin antamien oikeuksien käyttö.¹⁷

38. Edellä esitetyn perusteella katson siis, että asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että ratkaisuilla, jotka kansallinen tuomioistuin on antanut kahteen eri jäsenvaltioon sijoittautuneita kahta vastaajaa vastaan nostetun loukkauskanteen liitännäisvaatimuksista, kuten vahingon korvaamista, loukkaavien tuotteiden tuhoamista tai markkinoilta vetämistä, asianajopalkkioiden korvaamista tai tuomion julkistamista koskevista vaatimuksista, on oikeusvaikutus koko unionin alueella.

12 Ks. tuomio 14.12.2006, Nokia (C-316/05, EU:C:2006:789, 60 kohta) ja tuomio DHL Express France (57 kohta).

13 Ks. asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan ensimmäinen perustelukappale.

14 Ks. vastaavasti tuomio DHL Express France (54 kohta).

15 Ks. SEUT 67 artiklan 4 kohta.

16 Ks. tuomio 16.7.2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, 40 kohta).

17 Ks. asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan 22 perustelukappale.

B Kolmas ennakkoratkaisukysymys

39. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää kolmannella kysymyksellään selventämään kantajan esittämiin liitännäisvaatimuksiin sovellettavaa oikeutta. Vaikka sen lähtökohtana on, että Rooma II -asetusta sovelletaan näihin vaatimuksiin, mielestäni ensiksi on kuitenkin tutkittava näiden vaatimusten luonne, jotta voidaan määrittää niihin sovellettava oikeus. Erityisesti esittelevä tuomari otti tämän seikan esille istunnossa esittämässään kysymyksissä. Istunnossa esittämässään vastauksissa pääasian asianosaiset näyttivät katsovan, että kyseisiin vaatimuksiin sovelletaan asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohtaa, jossa viitataan Rooma II -asetukseen.

40. Siksi ehdotankin, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys muotoillaan uudelleen seuraavasti. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että käsite muut seuraamukset [säännöksen ranskankielisessä versiossa ”autres sanctions”, joka suomeksi muut seuraamukset; säännöksen suomenkielisessä versiossa ”muut – – määräykset”] viittaa esimerkiksi kirjanpitoasiakirjojen toimittamista, rahamääräistä korvausta, asianajopalkkioiden korvaamista, loukkaavien tuotteiden tuhoamista ja markkinoilta vetämistä sekä tuomion julkistamista koskeviin vaatimuksiin, jolloin niihin sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jonka alueella loukkaaminen tai loukkaamisen uhka on tapahtunut. Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, mitä perusteita on otettava huomioon määriteltäessä paikkaa, jossa loukkaaminen tai loukkaamisen uhka on tapahtunut.

41. On olennaisen tärkeää selvittää, voidaanko näitä toimenpiteitä pitää mainitussa säännöksessä tarkoitettuina muina seuraamuksina, sillä jos niitä ei voida luonnehtia näin, kantajan esittämiin liitännäisvaatimuksiin sovelletaan muita sovellettavaa lakia koskevia sääntöjä. Asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetään, että muihin seuraamuksiin sovelletaan sen jäsenvaltion oikeutta, mukaan luettuna sen kansainvälinen yksityisoikeus, jonka alueella loukkaaminen tai loukkaamisen uhka on tapahtunut, ja sen 88 artiklan 2 kohdassa säädetään puolestaan, että ”kysymyksissä, jotka eivät kuulu [kyseisen] asetuksen soveltamisalaan, yhteisömalleja käsittelevät tuomioistuimet soveltavat valtionsa kansallista oikeutta, mukaan lukien sen kansainvälinen yksityisoikeus”.

42. Mainitun asetuksen 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua muiden seuraamusten käsitettä on siten täsmennettävä, jotta voidaan määrittää, mitä oikeutta kantajan esittämiin liitännäisvaatimuksiin sovelletaan.

1. Muiden seuraamusten käsite

43. Asetuksessa N:o 6/2002 ei määritellä eikä täsmennetä muiden seuraamusten käsitettä. Sen 89 artiklan 1 kohdassa ainoastaan säädetään seuraamuksista, joita voidaan luonnehtia yhdenmukaistetuiksi, sillä jäsenvaltioiden on säädettävä niistä kansallisessa oikeusjärjestyksessään. Tämä koskee toimenpidettä, jolla vastaa kielletään jatkamasta toimia, jotka loukkaavat tai uhkaavat loukata yhteisömallia, tai määrätään loukkaavien tuotteiden ja niiden materiaalien tai välineiden takavarikosta, joita on pääasiallisesti käytetty loukkaavien tuotteiden valmistamiseen. Kyseisen asetuksen johdanto-osan 22 perustelukappaleesta käy selvästi ilmi, että näiden toimenpiteiden avulla olisi oltava mahdollista lopettaa mallisuojaus loukkaukset riippumatta lainsäädännöstä, johon vedotaan.¹⁸

¹⁸ Ks. tästä julkisasiamies Wathelet'n ratkaisuehdotus H. Gautzsch Großhandel (C-479/12, EU:C:2013:537), johon yhdyin täysin.

44. Nähdäkseni muiden seuraamusten käsitettä on tulkittava laajemmin siten, ettei se kata ainoastaan niitä seuraamuksia, joilla loukkaustoimet voidaan lopettaa. Seuraamuksen tarkoituksena ei nimittäin ole ainoastaan loukkaustoimen lopettaminen vaan myös sen varmistaminen, että oikeutta – tässä yhteisömallin haltijan oikeutta – noudatetaan ja se pannaan tehokkaasti täytäntöön. Tehokkaiden oikeuden noudattamisen ja täytäntöönpanon varmistamiseksi toteutettu toimenpide voi olla esimerkiksi uhkasakko tai kaikkien loukkaamisesta saatujen tulojen tai osan niistä menetetyksi tuomitseminen.

45. Totean kantajan esittämistä liitännäisvaatimuksista, että unionin tuomioistuin on jo määrittänyt tiettyjen niistä luonteen. Loukkaavien tuotteiden hävittämistä koskeva vaatimus on siis asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukainen muu seuraamus.¹⁹

46. Vahingon korvaamisen osalta unionin tuomioistuin poikkesi julkisasiamies Wathelet'n ratkaisuehdotuksesta ja totesi, ettei se ollut kyseisessä säännöksessä tarkoitettu seuraamus. Unionin tuomioistuin päätteli tästä, että kyseisen asetuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaan tähän vaatimukseen sovelletaan yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, valtion kansallista oikeutta, sen kansainvälinen yksityisoikeus mukaan lukien.²⁰

47. Vaikka unionin tuomioistuinta ei tarkkaan ottaen pyydetty lausumaan siitä, onko kirjanpito-tietojen toimittamista koskeva vaatimus kyseisen asetuksen 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu muu seuraamus, se katsoi kuitenkin tuomiossa H. Gautzsch Großhandel, että tietojen saamista yrityksen toiminnasta koskeva vaatimus ei ollut säännöksessä tarkoitettu muu seuraamus.²¹ Sellaisen yrityksen toimintaa koskevat tiedot, jolla on taloudellinen tarkoitus, käsittävät nähdäkseni myös yrityksen kirjanpitoasiakirjoja koskevat tiedot. Näin ollen on johdonmukaista katsoa, että yrityksen kirjanpito-tietojen toimittamista koskevaan vaatimukseen sovelletaan edellä mainitun oikeuskäytännön ja asetuksen N:o 6/2002 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, valtion kansallista oikeutta, sen kansainvälinen yksityisoikeus mukaan lukien.

48. Tuotteiden markkinoilta vetämistä koskeva vaatimus näyttää muistuttavan läheisesti tuotteiden takavarikkoa koskevaa vaatimusta, joka mainitaan nimenomaisesti asetuksen 89 artiklan 1 kohdan b alakohdassa. Tuotteiden markkinoilta vetäminen voidaan määritellä toimenpiteeksi, jonka tarkoituksena on jakelun jälkeen estää se, että kuluttaja käyttää tuotetta, ja/tai ilmoittaa vaarasta, joka hänelle voi aiheutua, jos hän on jo käyttänyt tuotetta,²² kun taas tuotteiden takavarikolla estetään tavaran kaupan pitäminen. Vaikka nämä kaksi toimenpidettä eivät siis sijoitu vaihdantaketjun samaan kohtaan, ne ovat kuitenkin pakottavia ja niillä kummallakin pyritään takaamaan kyseessä olevan teollis- ja tekijänoikeuden tehokas noudattaminen ja täytäntöönpano varmistamalla se, ettei yksikään loukkaavista tuotteista tai vain muutama niistä jää vaihdantaketjuun. Tuotteiden markkinoilta vetämistä koskevan vaatimuksen on näin ollen katsottava kuuluvan asetuksen 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuihin muihin seuraamuksiin.

49. Tuomion julkistamista koskeva vaatimus, joka esitetään usein tämäntyyppisissä riita-asioissa, on nähdäkseni myös tässä säännöksessä tarkoitettu seuraamus. Se on nimittäin pakkokeino, jolla loukkaaja veloitetaan julkaisemaan tuomio omalla kustannuksellaan internetissä tai lehdissä loukkaavan käytön lopettamiseksi.

50. Asianajopalkkioiden korvaamisvaatimus puolestaan liittyy menettelyssä aiheutuneisiin kustannuksiin, eikä sitä voida pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna muuna seuraamuksena.

19 Ks. tuomio 13.2.2014, H. Gautzsch Großhandel (C-479/12, EU:C:2014:75, 52 kohta; jäljempänä tuomio H. Gautzsch Großhandel).

20 Ks. tuomio H. Gautzsch Großhandel (53 kohta).

21 Ks. tuomio H. Gautzsch Großhandel (53 kohta).

22 Ks. Ranskan kilpailu-, kuluttaja- ja petostentorjuntaviraston (Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes) internetsivusto seuraavassa osoitteessa: <http://www.economie.gouv.fr/dgccrf/securite/rappels-produits>

51. Katson siis, että asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa on tulkittava siten, että muiden seuraamusten käsite tarkoittaa esimerkiksi loukkaavien tuotteiden tuhoamista, niiden markkinoilta vetämistä ja tuomion julkistamista koskevia vaatimuksia. Käsite ei kuitenkaan sisällä vahingon korvaamista, yrityksen kirjanpitolietojen toimittamista tai asianajopalkkioiden korvaamista koskevia vaatimuksia.

52. Nyt kun asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu muiden seuraamusten käsite on täsmennetty, seuraavaksi on määriteltävä, mitä oikeutta sovelletaan Nintendon pääasiassa esittämiin eri liitännäisvaatimuksiin.

2. Liitännäisvaatimuksiin sovellettava oikeus

53. Sovellettavasta laista annetun Rooma II -asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädetään, että ”sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen, joka johtuu Euroopan yhteisön yhtenäisen teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta, sovelletaan niiden kysymysten osalta, joihin ei sovelleta asiaa koskevaa yhteisön välinettä, sen maan lakia, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin”. Tämän säännöksen a contrario -tulkinta osoittaa selvästi, että kun ”kysymykseen” sovelletaan tiettyä yhteisön välinettä, sovellettava laki määräytyy tarvittaessa sen perusteella. Käsiteltävässä asiassa on siis ensisijaisesti viitattava asetukseen N:o 6/2002 Nintendon esittämiin liitännäisvaatimuksiin sovellettavan lain määrittämiseksi.

54. Kyseisen asetuksen 88 artiklassa, jonka otsikko on ”Sovellettava oikeus”, viitataan tältä osin saman asetuksen erityisiin säännöksiin, sillä sen 1 kohdassa todetaan, että ”yhteisömalleja käsittelevät tuomioistuimet soveltavat tämän asetuksen säännöksiä”. Totesin Nintendon liitännäisvaatimuksista, että niistä joidenkin on katsottava olevan mainitun asetuksen 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja muita seuraamuksia ja toisten taas kuuluvan 88 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.

55. Kun tarkastellaan asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdan soveltamisalaan kuuluvia vaatimuksia, unionin tuomioistuin ei tietääkseni ole vielä tulkinnut käsitettä ”jäsenvaltio, jonka alueella loukkaaminen tai loukkaamisen uhka on tapahtunut” yhteisömalliin liittyvässä riita-asiassa. Unionin tuomioistuimella on kuitenkin ollut tilaisuus täsmentää tätä käsitettä EU-tavaramerkkiä ja tuomioistuimen toimivaltaa koskevissa riita-asioissa.²³

56. Katson komission tavoin, että käsiteltävään asiaan on sovellettava tätä oikeuskäytäntöä. Unionin tuomioistuin totesi nimittäin tuomiossa *Coty Germany*, että asetuksen N:o 40/94 93 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu ilmaisu ”jäsenvalti[o] – –, jonka alueella loukkaustoimi on tapahtunut” on unionin oikeuden itsenäinen käsite.²⁴ Se, että lähes samaa ilmaisua²⁵ on käytetty myös asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa, että viimeksi mainitussa asetuksessa säädetään teollis- ja tekijänoikeuden suojan ulottuvuudesta ja että EU-tavaramerkin tavoin teollis- ja tekijänoikeudella on yhdenmukainen ja yhtäläisellä tavalla vaikuttava suoja koko unionin alueella, tukevat sitä, että asetuksessa N:o 6/2002 käytettyä ilmaisua on tulkittava samalla tavoin kuin asetuksessa N:o 40/94 käytettyä ilmaisua.

23 Ks. tuomio 5.6.2014, *Coty Germany* (C-360/12, EU:C:2014:1318; jäljempänä tuomio *Coty Germany*).

24 Ks. tuomion *Coty Germany* 31 kohta.

25 Asetuksen N:o 40/94 93 artiklan 5 kohdan ranskankielisessä versiossa käytetään ilmausta ”État membre sur le territoire duquel” ja asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa taas ilmausta ”État membre dans lequel” [suomenkielisissä versioissa käytetään ilmaisua ”jäsenvalti[o], jonka alueella”]. Näiden asetusten saksankielisissä versioissa kyseisissä kohdissa käytetään samaa ilmausta ”Mitgliedstaats – – in dem”.

57. Unionin tuomioistuin totesi tästä tuomiossa *Coty Germany*, että ”käsite ’jäsenvalti[o] – –, jonka alueella loukkaustoimi on tapahtunut’, antaa ymmärtää – –, että kyseinen liittymäkohta on sidoksissa tuohon loukkaukseen syyllistyneen henkilön aktiiviseen toimintaan. Kyseisessä säännöksessä säädetty liittymäkohta tarkoittaa siis jäsenvaltiota, jonka alueella väitetyt loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on sattunut tai uhkaa sattua, eikä jäsenvaltiota, jonka alueella mainitun loukkauksen vaikutukset ilmenevät”.²⁶

58. Sen selvittämisessä, mitä lakia sovelletaan Nintendon esittämiin liitännäisvaatimuksiin, jotka kuuluvat asetuksen N:o 6/2002 soveltamisalaan, on siis otettava huomioon loukkaukseen syyllistyneen henkilön aktiivisen toiminnan paikka. Käsiteltävässä asiassa voi olla vaikeuksia määrittää tätä aktiivista toimintaa, sillä loukkaustoimet koskevat useampaa jäsenvaltiota. Katson kuitenkin, että loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on ainutkertainen ja sattui yhden jäsenvaltion alueella eli Ranskassa. On nimittäin muistettava, että pääasiassa riidanalaiset tuotteet valmistettiin Ranskassa. On selvää, ettei loukkaamista olisi tapahtunut eikä tuotteita olisi koskaan myyty muiden jäsenvaltioiden markkinoilla, ellei tuotetta olisi alun perin valmistettu.

59. Katson siis, että Nintendon esittämiin liitännäisvaatimuksiin, jotka kuuluvat asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdan soveltamisalaan, sovelletaan Ranskan oikeutta.

60. Tämän asetuksen 88 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvista muista liitännäisvaatimuksista on puolestaan muistettava, että mainitussa säännöksessä viitataan yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, valtion kansalliseen oikeuteen, sen kansainvälinen yksityisoikeus mukaan lukien. Kuten pääasian asianosaiset huomauttavat, sopimukseen perustumattomien velvoitteiden, jotka johtuvat Euroopan yhteisön yhtenäisen teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta, alaa koskeva kansainvälinen yksityisoikeus on yhdenmukaistettu Rooma II -asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa. Nähdäkseni näihin vaatimuksiin sovelletaan siis tätä säännöstä.

61. Mainitussa säännöksessä säädetään, että sovelletaan ”sen maan lakia, jossa [Euroopan yhteisön yhtenäistä teollis- ja tekijänoikeutta] loukkaava teko tehtiin”. Unionin tuomioistuin ei ole vielä tulkinnut tätä käsitettä. Mielestäni se pitäisi määritellä samalla tavoin kuin asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa käytetty käsite.

62. Vaikka unionin lainsäätäjän tarkoituksena oli asetuksen N:o 6/2002 88 artiklan 2 kohdassa ja 89 artiklan 1 kohdan d alakohdassa, että samaan riita-asiaan sovelletaan eri lakeja, nähdäkseni tämän asetuksen jälkeen annetulla Rooma II -asetuksella, jolla yhdenmukaistetaan tämän alan kansainvälinen yksityisoikeus, lujitetaan edelleen oikeusvarmuutta tämäntyyppisissä riita-asioissa ja lisätään sitä kautta sovellettavan oikeuden ennakoitavuutta. Tämä on myös yksi viimeksi mainitun asetuksen tavoitteista.²⁷

63. Sovellettavan lain ennakoitavuutta koskevista ilmeisistä syistä Rooma II -asetuksessa vahvistetaan ainoaksi liittymäkohdaksi maa, jossa välitön vahinko on tapahtunut, riippumatta siitä, missä maassa tai maissa välilliset seuraukset voivat ilmetä.²⁸

64. Jos siis Rooma II -asetuksen 8 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”maa – –, jossa [Euroopan yhteisön yhtenäistä teollis- ja tekijänoikeutta] loukkaava teko tehtiin” tulkittaisiin eri tavalla kuin asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdan käsitettä ”jäsenvalti[o], jonka alueella loukkaaminen tai loukkaamisen uhka on tapahtunut”, se olisi vastoin oikeusvarmuuden periaatetta niissä riita-asioissa, joissa oikeusvarmuutta juuri tarvittaisiin siksi, että ne ovat yleisesti ottaen monimutkaisia ja loukkaamisesta aiheutuneen vahingon vaikutukset voivat ilmetä useissa paikoissa.

²⁶ Ks. tuomion *Coty Germany* 34 kohta.

²⁷ Ks. asetuksen johdanto-osan kuudes perustelukappale.

²⁸ Ks. asetuksen johdanto-osan 16 ja 17 perustelukappale sekä 4 artiklan 1 kohta.

65. Katson siis, että Rooma II -asetuksen 8 artiklan 2 kohtaan sisältyvää käsitettä on tulkittava samalla tavoin kuin asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohdan käsitettä.

66. Edellä esitetyn perusteella katson siis, että asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohtaa ja Rooma II -asetuksen 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että loukkauskanteen liitännäisvaatimukseen, jotka koskevat loukkaavien tuotteiden tuhoamista ja markkinoilta vetämistä, tuomion julkistamista, vahingon korvaamista, yrityksen kirjanpitolietojen toimittamista sekä asianajopalkkioiden korvaamista, sovelletaan sen jäsenvaltion oikeutta, jonka alueella väitetyn loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on sattunut tai uhkaa sattua.

67. Käsiteltävässä asiassa väitetyn loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on loukkaavien tuotteiden valmistaminen.

C Toinen ennakkoratkaisukysymys

68. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että ilmaisu ”lainausten ottamiseksi – – suoritettava toisintaminen” käsittää sen, että kolmas käyttää niiden tuotteiden kuvia, joihin sisältyy suojattu yhteisömalli, omien tuotteidensa kaupan pitämiseksi.

69. Muistutan aluksi, että yhteisömallista johtuva yksinoikeus antaa haltijalleen mahdollisuuden kieltää kolmatta käyttämästä tätä yhteisömallia esimerkiksi sellaisen tuotteen, johon kyseinen malli sisältyy, valmistamiseen tai markkinoille saattamiseen.²⁹ Yksinoikeutta voidaan kuitenkin poikkeustapauksissa rajata. Kyseisen asetuksen 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetäänkin, ettei yhteisömallista johtuvia oikeuksia voida käyttää lainausten ottamiseksi suoritettavaan toisintamiseen.

70. Käsiteltävässä asiassa toinen vastaajista eli Ranskan BigBen käyttää Nintendon rekisteröimän yhteisömallin sisältävien tuotteiden kuvaa mainostaakseen omia tuotteitaan, jotka ovat kyseisten Nintendon tuotteiden käyttöön liittyviä tarvikkeita.

71. Asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan sellaisten toimien, joita voidaan pitää toisintamisena lainausten ottamiseksi, on täytettävä useita edellytyksiä: kyseisten toimien on oltava hyvän kauppatavan mukaisia, lähde on mainittava ja ne eivät saa kohtuuttomasti haitata mallin tavanomaista käyttöä.

72. Ensiksi on siis määriteltävä, voiko se, että kolmas käyttää suojatun yhteisömallin sisältävien tuotteiden kuvaa omien tuotteidensa kaupan pitämiseen, olla luonteeltaan toisintamista ja onko sen tarkoitus lainausten ottaminen.

73. Kuten Dominique Kaesmacher ja Théodora Stamos ovat todenneet, ”tätä käsitettä on tulkittava mahdollisimman laajasti. Sillä tarkoitetaan ensisijaisesti millä tavalla ja missä muodossa tahansa suoraan tai välillisesti (välimatkan päästä), kokonaan tai osittain, tilapäisesti tai pysyvästi tapahtuvaa toisintamista samantyyppiselle tai muuntyyppiselle välineelle”.³⁰ On selvää, että pääasiassa kyseessä oleva toimi on toisintamista, sillä siinä julkaistaan kuvia tuotteista, jotka sisältävät Nintendon rekisteröimiä yhteisömalleja, tuotteiden pakkauksissa sekä Ranskan BigBenin internetsivustolla.

²⁹ Ks. kyseisen asetuksen 19 artiklan 1 kohta.

³⁰ Ks. Kaesmacher, D. ja Stamos, T., *Brevets, marques, droits d'auteurs...: mode d'emploi*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Pariisi, 2009, s. 265.

74. Asetuksen N:o 6/2002 ranskankielisessä versiossa toimen tarkoituksesta käytetty termi ”illustration” [suomenkielisessä versiossa lainausten ottaminen] ei vastaa sen englanninkielisessä versiossa käytettyä termiä ”citation”. Unionin tekstin erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä tai määräystä on tulkittava sen säännösten systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös tai määräys on.³¹

75. Kun otetaan huomioon asetuksen yleinen rakenne, lainausten ottamisen käsitettä ei mielestäni pidä tulkita liian suppeasti. Asetuksen tarkoituksena on nimittäin kannustaa yhteisömallien suojalla innovaatioon ja lisätä unionin kilpailukykyä.³² Jos tuotekehittely estettäisiin sellaisia uusia tuotteita luovalta yritykseltä, joiden on tarkoitus sopia yhteen nykyisten tuotteiden kanssa, joita koskevan yhteisömallin haltija toinen yritys on, se epäilemättä vähentäisi innovoinnin houkuttelevuutta.

76. Tavaramerkkioikeuden tapaan yhteisömallien tehokkaan suojaamisen tavoite on siis tasapainotettava niiden kolmansien intressien kanssa, jotka pitävät kaupan sellaisten tuotteiden tarvikkeita, joihin sisältyy suojattu yhteisömalli, ottaen erityisesti huomioon sisämarkkinoiden tarpeet,³³ kuten tavaroiden vapaa liikkuvuus,³⁴ vapaa kilpailu ja innovaation edistäminen.

77. Lisäksi vaikuttaa siltä, että kun suojattu yhteisömalli toisinnetaan lainausten ottamiseksi,³⁵ tavoitteena on ainoastaan selittää, miten toista tuotetta on tarkoitus käyttää ensimmäisen tuotteen tarvikkeena.

78. Se, että kolmas käyttää suojatun yhteisömallin sisältävien tuotteiden kuvaa omien tuotteidensa kaupan pitämiseksi, on siis lainauksen ottamiseksi luokiteltava toimi.

79. Toiseksi katson edellytyksistä, jotka kolmannen on täytettävä saadakseen luvan tällaiseen toimeen, että lähde on kiistatta mainittava. On nimittäin osoitettava rekisteröidyn yhteisömallin kaupallinen alkuperä siten, että asiantunteva yleisö ymmärtää heti kolmannen myymän tuotteen nähtyään, mihin tavaramerkkiin tai yritykseen kyseinen tuote liittyy.

80. Katson samoin, että huomiota on kiinnitettävä myös yhteisömallin alkuperän mainitsemiseen. Unionin tuomioistuin on todennut internetsivuston kautta tapahtuvasta myynnistä EU-tavaramerkin osalta, että tavaramerkin alkuperän osoittamistehtävälle on aiheutettu vahinkoa, kun tavanomaisesti valistunut ja kohtuullisen tarkkaavainen internetin käyttäjä ei voi avainsanan syöttämisen jälkeen ruudulle tulevan mainoksen perusteella saada selville tai voi sen perusteella vain hankalasti saada selville, ovatko mainoksessa tarkoitettut tavarat tai palvelut peräisin tavaramerkin haltijalta tai tähän taloudellisesti sidoksissa olevasta yrityksestä vai kolmannelta.³⁶

81. Asetuksen N:o 6/2002 asiayhteyden ja tarkoituksen näkökulmasta on nähdäkseni asianmukaista soveltaa tätä analyysia lähteen mainitsemiseen myös yhteisömallien toisintamisen yhteydessä. Käsiteltävässä asiassa kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava, täyttääkö Ranskan BigBenin tuotepakkauksissa ja tuotteita mainostavalla internetsivustolla esiintyvä maininta ”POUR/For/Für/Voor Wii” tämän edellytyksen.

31 Ks. tuomio 4.9.2014, Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146, 46 kohta).

32 Ks. asetuksen johdanto-osan seitsemäs perustelukappale.

33 Ks. asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan kahdeksas perustelukappale.

34 Ks. tuomio 17.3.2005, Gillette Company ja Gillette Group Finland (C-228/03, EU:C:2005:177, 29 kohta).

35 Larousse määrittelee säännöksen ranskankielisessä versiossa käytetyn termin ”illustration” seuraavasti: ”abstraktin kehittämisen havainnollistaminen esimerkkien avulla soveltamista, tarkistamista tai osoittamista varten”.

36 Ks. tuomio 23.3.2010, Google France ja Google (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, 84 kohta).

82. Direktiivin 2005/29/EY³⁷ 5 artiklasta ilmenee hyvän kauppatavan mukaista toisintamista koskevasta edellytyksestä, että kaupallinen menettely on sopimaton, jos se yhtäältä on huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimusten vastainen ja toisaalta vääristää olennaisesti tai on omiaan vääristämään olennaisesti menettelyn saavutettavissa tai kohteena olevan keskivertokuluttajan taloudellista käyttäytymistä tuotteeseen nähden. Unionin tuomioistuin on jo todennut tästä, että kun kilpaileva toimittaja mainitsi tuoteluetteloissaan kopiokoneiden ja niiden varaosien valmistajan tuotenumeroja, se ei käyttänyt epäoikeutetusti hyväkseen kilpailijan tavaramerkin mainetta, koska kyseisessä asiassa yleisö ei yhdistänyt toisiinsa tavaramerkin mainetta ja kilpailijan tuotteita.³⁸ Kansallisen tuomioistuimen on siten mielestäni ratkaistava, aiheuttaako Nintendon tuotteen, esimerkiksi videopelikonsolin ohjaimen, kuvan toisintaminen tämän ohjaimen tarvikkeen markkinoinnin yhteydessä sekaannusta kuluttajien keskuudessa tai johtaako se kuluttajia harhaan.

83. Kun tarkastellaan vielä edellytystä, jonka mukaan toimet eivät saa haitata yhteisömallin tavanomaista käyttöä, mielestäni yhteisömallin haltijan on tarvittaessa esitettävä näyttöä tällaisesta haitasta ja kansallisen tuomioistuimen on tutkittava se.

84. Edellä esitetyn perusteella katson, että asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että käsite ”lainausten ottamiseksi – – suoritettava toisintaminen” kattaa sen, että kolmas käyttää niiden tuotteiden kuvia, joihin sisältyy suojattu yhteisömalli, pitääkseen kaupan omia tuotteitaan. Kansallisen tuomioistuimen asiana on varmistaa, että toisintaminen on hyvän kauppatavan mukaista eikä kohtuuttomasti haittaa mallin tavanomaista käyttöä ja että lähde mainitaan.

IV Ratkaisuehdotus

85. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Oberlandesgericht Düsseldorfin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Yhteisömallista 12.12.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että ratkaisuilla, jotka kansallinen tuomioistuin on antanut kahteen eri jäsenvaltioon sijoittautuneita kahta vastaajaa vastaan nostetun loukkauskanteen liitännäisvaatimuksista, kuten vahingon korvaamista, loukkaavien tuotteiden tuhoamista tai markkinoilta vetämistä, asianajopalkkioiden korvaamista tai tuomion julkistamista koskevista vaatimuksista, on oikeusvaikutus koko Euroopan unionin alueella.
- 2) Asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohtaa on tulkittava siten, että muiden seuraamusten käsite tarkoittaa esimerkiksi loukkaavien tuotteiden tuhoamista, niiden markkinoilta vetämistä ja tuomion julkistamista koskevia vaatimuksia. Käsite ei kuitenkaan sisällä vahingon korvaamista, yrityksen kirjanpitolietojen toimittamista tai asianajopalkkioiden korvaamista koskevia vaatimuksia.
- 3) Asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohtaa ja sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että loukkauskanteen liitännäisvaatimuksiin, jotka koskevat loukkaavien tuotteiden tuhoamista ja markkinoilta vetämistä, tuomion julkistamista, vahingon korvaamista, yrityksen kirjanpitolietojen toimittamista sekä

³⁷ Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EUVL 2005, L 149, s. 22).

³⁸ Ks. tuomio 25.10.2001, Toshiba Europe (C-112/99, EU:C:2001:566, 58 kohta).

asianajopalkkioiden korvaamista, sovelletaan sen jäsenvaltion oikeutta, jonka alueella väitetyn loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on sattunut tai uhkaa sattua. Käsiteltävässä asiassa väitetyn loukkauksen aiheuttanut tapahtuma on loukkaavien tuotteiden valmistaminen.

- 4) Asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että käsite ”lainausten ottamiseksi – – suoritettava toisintaminen” kattaa sen, että kolmas käyttää niiden tuotteiden kuvia, joihin sisältyy suojattu yhteisömalli, pitääkseen kaupan omia tuotteitaan. Kansallisen tuomioistuimen asiana on varmistaa, että toisintaminen on hyvän kauppataavan mukaista eikä kohtuuttomasti haittaa mallin tavanomaista käyttöä ja että lähde mainitaan.